

ที่มาและหลักการของระบบ

ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินโดยรวมของประเทศผ่านกลไกการทำงานของกระทรวง ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ซึ่งกลไกเหล่านี้จะต้องทำงานประสานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันเพื่อไปสู่เป้าหมายที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้ การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีจึงมีความซับซ้อนเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และในหลายมิติ ทั้งมิติตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวง กรมต่าง ๆ และมิติเชิงพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การทำงานของคณะรัฐมนตรีประสบความสำเร็จบนเงื่อนไขของการทำให้กลไกภาครัฐต่าง ๆ สามารถทำงานได้อย่างประสานสอดคล้องไปด้วยกันอย่างราบรื่นคือ การประสานงานที่ดี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในฐานะหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการบริหารงานของคณะรัฐมนตรีได้ตระหนักถึงปัจจัยสำคัญนี้จึงได้

ดำเนินการพัฒนาระบบประสานงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของ
คณะรัฐมนตรีมาอย่างต่อเนื่อง

ในการปฏิบัติภารกิจด้านคณะรัฐมนตรีของ
ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น
2 ลักษณะ คือ (1) การให้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจของ
คณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วย การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
การเสนอความเห็นและข้อมูลประกอบการพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรี และรายงานผลการดำเนินการตามมติ
คณะรัฐมนตรี และ (2) **การปฏิบัติตามนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี** ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบายหรือมติ
ที่คณะรัฐมนตรีสั่งการ เหล่านี้เป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการ
บริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีที่ส่วนราชการจะต้อง
ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและ
ส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ในส่วนของ**ภารกิจ
ด้านรัฐสภา** อันได้แก่ การเสนอร่างกฎหมาย การดำเนินการ
ที่เกี่ยวกับการตอบกระทู้และญัตตินั้น ก็เป็นภารกิจสำคัญของ
คณะรัฐมนตรีที่จะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาตามที่รัฐธรรมนูญได้
กำหนดไว้

ในอดีตที่ผ่านมาการประสานงานในภาครัฐ คณะรัฐมนตรีของส่วนราชการอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานหลายหน่วยงานที่แตกต่างกัน เช่น สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง ทั้งนี้ขึ้นกับระบบและวัฒนธรรมการบริหารงานภายในของส่วนราชการที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การประสานงานต่าง ๆ มุ่งเน้นเป็นรายเรื่อง ขาดความเชื่อมโยงในระดับนโยบายของคณะรัฐมนตรี ทำให้การบูรณาการในภาพรวมของการปฏิบัติภารกิจด้านคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการ ยังไม่เกิดขึ้น รวมทั้งขาดระบบการจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับคณะรัฐมนตรีที่ครบถ้วน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการศึกษาระบบการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการทำงานของคณะรัฐมนตรีทั้งจากบทเรียนของประเทศไทยและจากประเทศต่าง ๆ เพื่อมุ่งพัฒนาให้ระบบการประสานงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพบว่าการกำหนดให้มีผู้ประสานงานที่เป็นเหมือนศูนย์กลางที่ทราบข้อมูลทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการนั้น ๆ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขที่จะทำให้ผู้ประสานงานสามารถเป็นศูนย์กลางที่มีข้อมูลทั้งหลายข้างต้นได้นั้น ผู้ประสานงานจะต้อง

ทำหน้าที่เป็นประตูทางผ่าน (gateway) ระหว่างส่วนราชการกับ คณะรัฐมนตรีที่คัดกรองเรื่องต่าง ๆ ที่ผ่านเข้า-ออกระหว่าง คณะรัฐมนตรีและส่วนราชการของตน ซึ่งจากหลักการข้างต้นนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงกำหนดให้มีระบบผู้ประสานงาน คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาขึ้น

ระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภากำหนด ขึ้นจากแนวคิดที่มุ่งให้การประสานงานในภารกิจที่เกี่ยวข้อง กับคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาของส่วนราชการทั้งหลาย เป็นไปอย่างราบรื่น ดังนั้น โดยหลักการแล้ว ผู้ประสานงาน คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาที่เรียกว่า ปคร. จึงทำหน้าที่เป็น ศูนย์กลางของส่วนราชการนั้น ๆ ในการประสานงานกับ **ทั้งหน่วยงานกลางที่ดูแลภารกิจคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาคือ** สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา **และประสานงาน กับส่วนราชการต่าง ๆ** ในการที่จะทำให้ภารกิจคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการตนสามารถ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปลายปี 2546 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึง
เสนอคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งระบบ ปคร. ขึ้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มี
มติเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2546 ให้จัดตั้ง ปคร. ใน 8 หน่วยงาน¹
และเพื่อให้ระบบการประสานงานมีความครอบคลุมมากขึ้นไปถึง
งานด้านภารกิจคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาของรองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีจึงมีมติ
เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
และรองนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ปคร.² ด้วย

¹ คณะรัฐมนตรีมีมติ (23 กันยายน 2546) อนุมัติในหลักการของโครงการนำร่องให้มีการจัดตั้ง
ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (Cabinet and Parliamentary Liaison Officer: CPLO) เพื่อทำ
หน้าที่ในการประสานการจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี การขอความเห็นประกอบการพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรี การติดตามความคืบหน้าของเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี และการประสานการเสนอร่าง
กฎหมายและติดตามร่างกฎหมายตลอดกระบวนการนิติบัญญัติระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดย
ระยะแรกจะเริ่มดำเนินการจัดตั้ง CPLO ในหน่วยงานนำร่อง 8 หน่วยงาน คือ สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา เริ่มทดลองปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

² คณะรัฐมนตรีมีมติ (11 พฤศจิกายน 2546) เห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่ยังไม่มี CPLO
แต่งตั้งข้าราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่นายกรัฐมนตรี
เห็นชอบไปแล้ว ในส่วนของรองนายกรัฐมนตรีนั้น การแต่งตั้งผู้ใดเป็น CPLO ให้พิจารณากำหนด
ตัวบุคคลตามที่รองนายกรัฐมนตรีเห็นสมควร ทั้งนี้ให้แจ้งชื่อ CPLO ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ
เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อนายกรัฐมนตรีและนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป